

Közép-Amerika alatt a hétköznapi szóhasználatban a Panamától Guatemala és Belize vonaláig terjedő hét kontinentális országot, illetve a hozzá tartozó szigetvilágot értjük. Természetföldrajzi szempontból Mexikó déli területe is ide tartozik, Észak-Amerikától pedig nem egy országhatár, hanem a Tehuantepec-i földszoros választja el. A térség legmagasabb csúcsának – mindkét értelemben – a 4220 méteres guatemalai Tajumulco-vulkán számít.

Az ország nyugati felének felszínét a Mexikótól Hondurasig elnyúló Sierra Madre hegláncja és vulkáni kúpjai határozzák meg. Guatemalában 37 vulkánt találunk, három közülük aktív, a többi szunnyadó vagy kihűlt. A Tajumulco jelenleg semmilyen aktivitásra utaló jelet nem mutat, s bár fennmaradtak erupciókra utaló történetek, az ezekben előforduló adatokat eddig nem sikerült tudományosan alátámasztani.

A Guatemalába látogató utasok többsége a főváros, Ciudad de Guatemala repülőtérére érkezik, és innen indul az ország felfedezésére. Csillagtúrára csak a közeli látnivalók felkeresése kapcsán gondoljunk. Guatemala területe alig haladja meg hazánkét, lakossága azonban a miénk másfélszerese, ami az utak zsúfoltságán is érezteti hatását. A vonzaskörzetével együtt négy és félmillióra duzzadt főváros arculatát néhány földrengésnek ellenálló toronyház mellett az alacsonyabb épületek határozzák meg, melyek minden irányban hosszan elnyúlnak, így már a város elhagyása is külön programot jelent. A tájékozódást könnyíti, hogy az utcák számozottak. Nehezítő körülmény viszont, hogy a főváros 15 régióra oszlik, a számozás régióként újratekintődik, a nálunk megszokott útbaigazító táblák pedig lényegében ismeretlenek. A zsúfoltság a fővárostól távolodva sem csökken, és még a hegy lábához vezető szűk serpentinben sem lehet hátradőlve autózni.

De haladjunk sorjában, és először – ahogy mi is tettük – keressük fel Antigua városát. A program látszólag könnyű városi séta, Antiguában azonban közép-amerikai geológiai kalandozásunk is elkezdődik. A város teljes neve Antigua

Antigua romokban...

Tikal egyik piramistemploma

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

Közép-Amerika tetején

Guatemala – az ősi (antik) Guatemala az ország egykori, de nem a legelső központja volt.

A spanyol konkvisztádorok már 1524-ben létrehozták a térségben első településüket. A kiválasztott helyszín azonban az indiánokkal szemben nem nyújtott kellő védelmet,

így 1527-ben átköltöztek az Agua- és Fuego-vulkánok között húzódó völgybe. Itt épült fel Santiago de los Caballeros de Guatemala. 1541. szeptemberében azonban a kihűltnek tartott Agua-vulkán fala megrepedt, és a kráterből kizúduló iszapos víz letarolta a várost. A túlélők a tragédia után a vulkántól távolabb telepedtek le, és 1543-ban lerakták az új főváros alapkövét.

A geológia azonban több mint két évszázad elteltével újra közbeszólt. Az ismétlődő földrengések 1773-ban romba döntötték azt a viágzó központot, melyben akkor már 65 templom állt, és a korabeli leírások alapján szépségét Latin-Amerikában csak Lima és Mexikóváros múlta felül. A lakók ismét távolabb költöztek, felépült a mai főváros, az egykori székhelyből pedig Antigua Guatemala lett. Mára az ódon falak közé újra visszaköltözött az élet. A legszebb épületeket helyreállították, néhányuk pedig romos állapotban emlékeztet a város múltjára.

Antigua felkeresését követően San Marcos felé vettük az irányt, innen terveztük a Tajumulco megmászását. San Marcos jellegtelene város, „szépségére” jellemző, hogy egyetlen fotót sem készítettem itt – a hegy lábához közelebb azonban nehezebb szálláshelyet találni, mint az utolsó nagyobb településen.

...és újjáépítve

Másnap a kora reggeli indulást követően fél nyolcra értünk túránk kiindulópontjához, a falu fölött kezdődő Tajumulco ösvényhez. A csúcsra délebről, a Canoa de Piedra felől egy rövidebb út is indul, a térségben azonban rendkívül rossz a közbiztonság, rendszeresek a fegyveres rablások, ezért nem a legkönnyebb utat választottam. Néhány információt még San Marcosban, majd a faluban szereztünk be, a helyieket mindenestre nagyon közvetlenek és segítőkészek ismertük meg.

A turisták által frekventált helyeken gyakran lehet lövéseket hallani, információink szerint ezek a rendőröktől származnak, akik így figyelmeztetnek minden rosszban sántikálót a jelenlétükre. Bár a faluban lövéseket nem hallottunk, nekivágtunk a 2950 méterről induló ösvénynek. A túraút bejáratát kopott tábla jelzi, később azonban semmilyen jelzést nem találtunk. Az ösvény ennek ellenére követhető, a tájékozódást a kitaposott nyom mellett a rengeteg eldobált szemét segíti.

Szerencsére napsütéses időt fogtunk ki, kiszemelt célpontunkat végig jól lehetett látni. A túra az utolsó méterek kivételével könnyű séta, és az 1250 méteres szintemelkedés sem nevezhető soknak. A csúcs alatt a terep sziklásá válik, itt-ott a kezek használatára is szükség van. Hirtelen azt sem lehetett eldönteni, a kettős csúcs jobb vagy bal oldala emelkedik-e magasabbra. Jobbra tartva azután egyértelművé vált, a másik a főcsúcs.

Négy órával indulásunkat követően vékony fémoszlopot vettünk észre, a magasságmérő pedig pontosan 4220 métert mutatott. Elértük

Vízesés az Atitlán-tó mellett

Háttérben a Tajumulco

Guatemala legmagasabb pontját, mely egyben Közép-Amerika tetejét is jelenti. Az időjárás kegyes volt hozzánk, rossz időben, pontos GPS-adatok nélkül bizonyára nagyobb kihívást jelentett volna a célpont lokalizálása. Felfelé csak egyetlen kis csapattal talákoztunk, melyet két túrázó és egy „guide” alkotott, akik elképedve konstataáltak, hogy vezető nélkül igyekszünk a csúcsra.

A Tajumulco megmásítása a száraz időszakban (novembertől áprilisig) ajánlott, ekkor azonban Guatemalában is tél van. Óra szerencsére ritkán kell számítani, felfelé tartva viszont az árnyékosabb helyeken jégkristályok csillogását láttuk, négyezer méter felett pedig gyenge, de hűvös szél fújt. A száraz időszak kellemes következménye a csúcsról elének táruló panoráma, tiszta időben nem csak a környező vulkánok tűnnek szemünkbe, de a Csendes-óceánig is ellátni. Lefelé tartva, a túra alsó szakaszán, a szerteágazó ösvényeken tettünk ugyan egy vargabetűt, de hét óra elteltével így is visszaértünk a parkolóba.

Még délután továbbindultunk Quetzaltenango városába, mely Ciudad de Guatemala után az ország második legnagyobb települése. Neve a kecálra (quetzal), arra paradicsommadárhoz hasonló pompás madárra utal, ami nemcsak az ország címerállata és pénznemének névadója, de a történelmi mondákban is szerephez jut. Másnap délelőtt, rövid városi sétát követően meg sem álltunk az Atitlán-tóig. A Föld egyik legszebb fekvésű tavának tartott Atitlánt vulkánok koszorúzzák, mellette vízesést látni, a

színes ruhába öltözött indiánok pedig eszünkbe juttatják, hogy az őslakosság aránya ebben a közép-amerikai országban a legmagasabb.

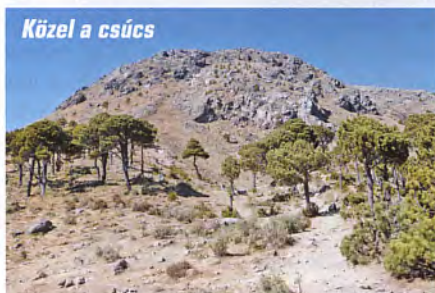
Guatemala első számú látványlójá, Tikal – a maják egykori fővárosa – az ország északi csücskében található. A három mai ország (Guatemala, Belize és Mexikó) területére kiterjedő maja civilizáció Amerika legjelentősebb Kolumbusz előtti kultúrái közé tartozott. A 4. századtól virágzó és a 9. században elhagyott ősi város épületei és piramistemplomai hosszú évszázadokon át pihentek az esőerdő mélyén, míg a 19. században megkezdődött feltárásuk. A hatalmas területen fekvő egykori város romjaiban is megkapó látványt nyújt, bejárása egész napos programot jelent. Sajnos látogatásunk idején jó kis záport kaptunk, pedig a csapadék valaha nem volt mindennapos errefelé.

A birodalom hanyatlását – mely már jóval az európaiak megérkezés előtt elkezdődött – a legújabb kutatások szerint szintén természeti katasztrófa, pontosabban vízhiány magyarázza. Az esős évszázadokat követő ismétlődő szárazságok miatt a termés nem volt elegendő a felduzzadt lakosság ellátásához, ami társadalmi elégedetlenséghez, háborúkhöz, végül a civilizáció hanyatlásához vezetett.

A Maja Birodalom, számos más kultúrához hasonlóan egy történelmi klímaváltozás áldozatául esett. Később a hódítók építkezéseit a geológiaiailag aktív területeken – mint korábban utaltunk rá – a vulkánok és földrengések pusztították el. Vajon tanultunk-e mindezekből?

A túraösvény kezdete

Közel a csúcs

Az Atitlán-tó látkepe

Indián áruvásár

Elveszett világ Tikalban